

TELEGRAFUL ROMANU.

Nr. 97. ANUL XVI.

Telegrafu'l este de doue ori pe septemana: joi'a si Dumineca. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretulu' p'num'ratiei'nei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu', pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Sabiu, in 28 Novembre (10 Dec.) 1868.

Din cartea rosia.

Impartasim dupa „Osten“ din cele ce s'au pus inainte delegatiunilor despre politica esterna urmatoarele:

Austri'a si Romani'a.

La acestea priveste mai intai o depesie a bar. Beust catre contele Wimpffen ambasadore imperiale in Berlinu' c'adutulu' 5 Fauru a. c. Intr'ac'est'a se dice:

„De aru fi dispusa acum Prussi'a, sa primisca de bune pretensiuni Austriei asupr'a afacerilor orientali, regimulu' c. r. o aru recunosc'ea ac'est'a cu mare multumita si s'aru bucura forte de ori-ce apropiere pre campulu' ac'est'a. De astadatu' s'aru oferi in Bucuresci ocaziunea cea mai de aproape pentru esoperarea unei conveniri, precum ne dau sperare in privinta ac'est'a asi'a multe esprimari prevenitoare din partea contelui Bismark, pentru ca raportele nostre de acolo nu ne lasa in dobiu, ca admonitiunile adause, de a nu conturba interesele pacei si liniscea vecinilor, aru fi totu' asi'a bine aplicate la regimulu' principelui Carolu' ca si in Serbi'a. Se intelege, ca d. Brateanu, care dirig'ea politica de acolo, denega ametiela de Daco-Romani'a, si dechiara aspiratiunile la unu statu' al tuturor romanilor de o scornitura; insa pentru aceea totusi e adeveratu', ca regimulu' favoresce in secretu' ideia de corona unei Romanie mari, ca ea e o ispitire pentru principele si ca exista comitete, cari esoper'ea cu invoierea regimului revolutionarea poporelor romane din statele vecine, din Transilvani'a asi'a de bine, ca si din Bulgari'a. Inaintea principelui Carolu' fara indoiela cuventulu' Prussiei e dintre tote celu' mai ponderosu', consultările d'nei Bratianu nu aru pute' face nimic'a in contra, si asi'a depinde numai dela regimulu' Prussiei, de a influentia ce-va acolo, ceea ce ne pote servi de unu documentu' securu' despre pretiulu', ce-lu' pune regimulu' Prussiei in reincheierea relatiunilor amicali si confidentiali fatia cu Austri'a.

Nu-mi ieu libertate, a escita ac'est'a formalmente, lasu' insa in tactulu' d-tale, sa atragi in directiunea amintita atentiunea d'nei Bismarck la lucrurile, ce se petrecu' in Bucuresci.“

Acum incepe a face sgomotu' insurectiunea bulgara.

Agentulu' c. r. si consululu' generale din Bucuresci bar. Eder, carele se deosebesc prin unu gradu de activitate si o judecata neturburata, se alarm'ea din partea bar. Prokesch, internutiunulu' nostru din Constantinopole, in urm'a esagerarilor alarmante a lui Fuad, cu scirea, ca in Romani'a esista bande bulgare, care suntu gat'a a trece Dunarea. Elu' raspunde in 6 Fauru, ca nu a intielesu' nimic'a dela agentii sei numerosi despre astfelu' de bande si dechiara mai departe:

„E insa lucru' facticu', ca atatu' in Bucuresci, catu' si prin orasiile diferite de pre langa tiermii Dunarei esista comitete bulgare. Cumca sub impregiurările de fatia aru trece din Principate bande inarmate in Bulgari'a, nu se pote primi de adeveratu'. Atatu' insa se pare a fi adeveratu', ca comitetele acestea de aci trimitu' preste Dunare individi singurateci, cari au destinatiunea, de a se aduna in bande pre terenulu' Bulgariiei si anume prin munti.

Nu de multu' domnia aici convingerea, ca cu ivirea unu' anutempu' mai bunu' voru' erumpe in apusulu' Europei incurcari seriose, care i voru' concede Russiei, sa incinga resbelu' asupr'a Turciei. In presupunerea aceloru' evenimente se luasera mesuri, spre a lucra cu energia si mai mare pentru reinvierea insurectiunii bulgare.

Si regimulu' Principatelor, carele se afla in manile unei partide, la a

carei traditiuni se cere o partida contraria fatia cu Russi'a, incep'u a se inclina' catre puterea ac'est'a, si a accepta' dela ea realizarea nesminteloru' si sperantielu' sele. Schimbarea ac'est'a se pare la inceputu' tocmai asi'a de suprinde'tore ca si neesplacavera. Principatele jacu' in calea Russiei, deca ac'est'a aru vrea sa strabata pana in statele Turciei adeverate, deca va vrea sa le inunda man'a coreligionariloru' loru' slavi din imperiulu' otomanu'. Situatiunea geografica a acestoru' tieri aduce cu sine, de asi'a numitele directiuni de eliberare ale Russiei amenintia nationalitea romana, incatu' ea va fi jertfa cea dintai, deca puterea rus'esca aru merge inainte catre sudulu' slavicu'.

De ore-ce insa partid'a regimului presinte nu numai nu doresce, ca sa se perda nationalitatea romana in imperiulu' rusescu, ci din contra ea umbra cu planuri mari, cari aru avea sa intar'esca nationalitatea ac'est'a si sa estinda Principatele preste marginile loru' de acum, se vede ca lipsescu' tote punctele, care aru putea indemn'a Principatele la o cointielegere cu Russi'a. Mijloculu' pentru unu' legamentu' s'aru putea afla numai in o mijlocire straina. Foile regimului dechiara, ca partid'a nationale nu sta in opozitiune principala fatia cu nici o putere, si deca Russi'a aru represent'a caus'a dreptului' si a nationalitatiloru' apesate, nu aru avea nici o ansa, de a se lopta in contra acestei puteri.

Intr'aceea sosira sciri pacinice din Europ'a apus'ena. Acestea produsera intr'unu' tempu' scurtu' o schimbare insemnata in positiunea regimului si a partidei lui. Raportele d'nei D. Bratianu din Viena, feliulu' si modulu', cum au fostu' primite propunerile lui, marturisirele si dechiarările date de c. r. regimulu' inca au contribuitu' multu' la schimbarea positiunii ac'est'a, asi'a incatu' la starea lucrului de acum nu se pote crede, ca regimulu' Principatelor va concede acum bandelor inarmate, ca sa treca de aici Dunarea.“

In 6 Martiu' scrie bar. Eder:

„Cu ocaziunea unei convorbiri cu d. Gole'scu faciu' atentu' pre ministrulu', ca aru fi datorint'a regimului din Principate, a pune stavila lucrării comitetelu' bulgare, ce se afla in tierile acestea, caci la din contra s'aru pare, ca suntu spriginite de regimulu'. D. Gole'scu respunde: Cumca esista in Principate comitete bulgare inca din tempulu' insurectiunii prime grecesi, aru fi unu' lucru' cunoscutu' fia-carui'a; impregiurarea insa, ca existint'a acestoru' comitete e cunoscuta in comunu', nu e de ajunsu', pentru de a pasi in contra loru'.

Spre ac'est'a aru fi de lipsa vre-unu' punctu' legalu', care insa deocamdata lipsescu'.

Din Constantinopole ni se facu' imputari, ca in Principate esista comitete bulgare, ca si candu' nu aru esista tocmai in Constantinopole, inaintea ochiloru' Portiei, atari comitete, ba inca comitete forte active. Ca comitetulu' din Constantinopole sta in relatiune cu Russi'a si un'a dintre personalitatiile cele mai influentiate din comitetulu' ac'est'a e unu' fostu' colonelu' rusescu, carele e de origine grec'esca.

In anulu' trecutulu' s'aru fi risipitu' comitetulu', cam de vre-o trei luni insa iera' s'aru intrunitu'.

La 27 Iuliu' telegraf'ea bar. Prokesch, ierasi alarmatu' din partea barbatiloru' de statu' din Turci'a, baronulu' Eder urmatoarele:

Inconscintieza-ne despre positiunea autoritatiloru' din Principate fatia cu bandele, cari au efeitutu' eruptiunea in Bulgari'a, seu vreau sa o efeitueze inca. In casu', candu' colegii d-tale din Engliter'a, Franci'a si Itali'a aru face vre-unu' pasu' pentru ac'est'a la regimulu' Principatelor, alatura-te si d-la langa ei.“

Baronulu' Eder inscintieza la Viena, ca ministrii din Romani'a, dicu' ca nu sciu' nimic'a despre acestea, si apoi observa:

„La contra-observarea mea, ca consululu' Russiei au afirmatu', o fi inscintiatu' pre d'nei I. Bratianu' mai intai verbalmente, si apoi in scrisu' despre intreprinderea aceea, s'au esprimatu' ministrulu', ca impartasirile verbale asi'a aru fi fostu' de nedeterminate, incatu' nu s'au pututu' lua in considerare; iera' candu' au sositu' inscintiarile in scrisu', band'a au fostu' trecutulu' deja preste Dunare.

Regimulu' Romaniei numai decatu' au luat mesuri, pentru de a impede'ca trecerea altoru' bande suplinitore. Ac'est'a i-au si succesu'. Istori'a despre o mii'a de uniforme, — dise d. Bratianu' — cari dupa cum se dice s'aru fi gatitu' in Bucuresci, e o scornitura gola, cu atata mai multu', de ore-ce band'a intr'ega numer'a numai vre-o 120 pana la 150 de insi, nu toti membrii acelei'a erau imbracati uniformu', si multi purtau inca uniform'a scolei militare din Cragujevatiu'. Apoi mi vorbi d. Bratianu' despre dificultatea, de a priveghi'a asupr'a frontariei si cita ca si consululu' Russiei esemplu' Prussiei, unde in man'a cordonului' militariu', se formau pre tempulu' insurectiunii polone bande si treceau frontaria. Acum'a insa s'aru fi luat in Principate mesurile cele mai aspre, ca sa se incungiere incatu' se pote astfelu' de intemplari, si deja pana acum au fostu' opriti mai multi individi, cari vreu' sa treca in Bulgari'a. D. Bratianu' s'aru fi dusu' in mai multe locuri, unde se aflau bulgari intr'unu' numeru' mai mare, aru fi datu' comandele cele mai aspre si aru fi ascultat bulgari singurateci, ca sa afle tota legatur'a. De aci aru fi aflatu', ca machinatiunile bulgare suntu cu multu' mai seriose, decatu' s'aru putea crede. Toti omenii ac'est'i aru fi fanatici in gradulu' celu' mai mare, dealtmintea — dise d. Bratianu' — cam in genere nu merge nimenea asupr'a mortiei cu nepasare si fara sa fia indemnatu' prin impulsive puternice. In privinta legaturei aru fi observatu' d. Bratianu' mai multe curgeri, de care se tienu' directiunile descepte nationale ale bulgariloru' si nisuinti'a, de a-si aduce patri'a loru' in relatiuni mai bune. Grecii — precum se esprima d. Brateanu' — suntu afundati in caus'a ac'est'a pana in gatu'. Fara de a se fi convorbitu' deocamdata, e de ajunsu', deca unu' grecu' pricepe, despre ce e vorba, ca sa pota sprigini caus'a dupa puteri. Urme despre influentia Russiei se pare ca nu au observatu' d. Bratianu', pentru ca nu amintescu' nici o silaba despre asi'a ce-va.“

Cumperarea de arme in Romani'a.

Cetitorii nostri voru' sci cum alarmau diu'ariele de Viena si de Pest'a despre aceea, ca Romani'a cumpera meru' la arme.

Din cartea rosia se vede, ca regimulu' austriacu' si in cestiunea ac'est'a au purcesu' cu mesura si cu judecata. Regimulu' austriacu' au concesu' mai intai Romaniiei sa esporteze arme din si prin Austri'a. Pentru aceea elu' se umplu' de ore-care neincredere, candu' intielesu', ca Romani'a import'ea preste Russi'a transpo'te de arme (50,000 de pusi cu acu' si 15,000 peabody), cu deosebire pentru ca importarea trece numerulu' cuvenitu'. Baronulu' Eder au fostu' insarcinat, de a scirici, si elu' raporteza despre ac'est'a sub 24 Augustu' urmatoarele:

„M'amu' grabitu', a cere deslusiri dela d'nei I. Bratianu' pentru transpo'tele cele insemnate de ar-

me, care se aduce preste Russi'a în România. Armele acestea, dize d. Bratianu, sunt puse cu acu, care le-au cumpărat principele din Prussi'a pentru armata moldo-română. La întrebarea mea, ca pentru ce facu armele acelea ocolulu preste Russi'a și se aduce într'unu modu asiă misteriosu, mi response d. Bratianu, ca nu e nici o întentione, de a învali cumpărea și tramitarea armelor în velulu secretului; din contra înainte cu vre-o câte-va luni inca s'au înștiințat despre acést'a regimulu francesu prin agentulu turcescu din Parisu. Ce se ține de ocolulu prin Russi'a, causele, care au îndemnatu la acést'a pre regimulu Principatelor, sunt acelea, ca din partea Rusiei nu se face nici o dificultate, pentru de a esoperá transportulu acestor arme. Precum se exprimá d. Bratianu, au fostu de ajunsu unu pasu confidentialu alu regelui Prusiei, pentru de a esoperá demandarea, cá armele sa póta fi transportate prin statele rusesi fára amenare și fára impedecare. Mai aveamu, continuá d. Bratianu, inca alte dóne căli, un'a preste Austri'a, și alt'a pre mare preste Constantinopole. În privinti'a călei preste Austri'a, ne temeamu, ca ni se voru face greutáti din partea regimulu reg. ungurescu. La întrebarea mea, ca pentru ce se da locu la o astfelu de temere, response d. Bratianu, ca în Ungari'a domnescu multe prejudetie nefavorabile Principatelor. În Constantinopole, dize d. Bratianu, aru fi dificultáțile și mai mari. Mai de multe luni amu fostu vorbitu cu pórt'a pentru trecerea a 15,000 puse peabody, care au fostu tocmiti în Americ'a. Negotiatiunile aru fi mersu în infinitu."

Acestea sunt caracterisatóre în gradu mare. Pre lângá tóta buna vointi'a aretata din partea regimulu din Viena se temeau de vointi'a cea rea a regimulu din Pest'a. După impartásirile acestea din partea bar. Eder îndreptá bar. Beust cátra acést'a urmatórea nota:

"Cu tóte ca ni se parea dejá mai de multe ori, ca înarmárele cele însemnate din Principate aru trece preste lipsele adeverate, totusi nu ne-arumimí pré tare, cându s'aru tocmiti de nou arme.

Ceea ce in sa trebuie sa fie fórté batatoriu la ochi, e procederea misterioasa, ce o obsevá regimulu Principatelor cu acést'a ocaziune, sunt mai incolo mesurile circumspecte, ce le-au luat regimulu pentru servarea secretului. Pána acum totu de un'a amu incuviințiatu trecerea astor felu de arme și munitiuni pentru regimulu Moldo-Romaniei preste teritoriulu nostru. Prin urmare nu erá de lipsa, sa se transporte armele acele sub nume falsu, ca aru fi felurite bucáti de feru pentru cladirea drumulu de feru, nu erá de lipsa, a face ocolulu celu mare preste Russi'a și spesele cele mari, ce sunt impreunate cu o astfelu de cale. Spre a luá mesuri asiă extraordinarie, au trebuit sa fie la mijlocu negre-situ unu interesu deosebitu, de a ascunde adevéru. Sub astfelu de impregiurári și fatia cu estinderea miscárei bulgare pre pamentulu Romaniei nu trebuie sa se mire regimulu de acolo, deca se da locu suspiciunii, ca armele importate pre ascunsu sunt destinate pentru unu scopu, pre care nu l'aru marturisí bucuose. Te recuru, sa te exprimi în întielesulu celorlora amintite fatia cu regimulu Principatelor.

Diet'a Ungariei.

Siedinti'a (casei de josu) di 28 Novembre.

La ordinea dilei e continuarea desbaterei asupra legi nationalitatiloru.

Mai intai iea cuventulu Col. Tissa și prin o vorbire mai îndelungata apra proiectulu comisiunii.

Mai multi insi renuntia dela cuventu. Iara dintre cei ce mai vorbira au fostu Manojloviciu, Popoviciu Desseanu, Aur. Maniu, Medanu și Sig. Popoviciu pentru proiectulu minoritatiei. Stefanu Marcoss, Zmescal, Berczenzey vorbescu pentru proiectulu comisiunii centrale. Floreanu Rudnyansky se declara pentru proiectulu lui Deak. — Gust. Lang declara, ca densulu cá deputatu din Transilvani'a nu póte primi nici unu proiectu de lege, deorece legea respectiva nu se póte estinde asupra Transilvaniei, pána nu va fi deslegata cestiunea uniunii. Totu în întielesulu acést'a se deschiara deputatulu Bieder prin o vorbire mai îndelun-

gata, dicendu între altele, ca sasii nu au venitú cá peregrini fára drepturi, ci primindu asupra-si datorintie grele, care in sa le au implinitu cu credintia, onestate și cu sacrificii, asi'a au venitú cu o astfelu de autonomia, incáru ei stetera nemijlocitu și numai sub regele; ei și au întrebuintiatu liberi în totu felulu de afaceri limb'a loru germána, ceea ce i saru fi ascuratu natiunii sasesci de non prin o lege de inaintea uniunii în an. 1847. Mai incolo continua vorbitoriulu, ca de altmintea e greu de a crede, ca Transilvani'a aru fi incheiatu uniunea pentru aceea, cá fi ei, va sa difea locuitorii și natiunile ei sa se pagubésca în drepturile lorú și sa cada și mai tare.

Pentru aceea vorbitoriulu nu póte primi proiectulu de lege pentru Transilvani'a. Déra nici pentru Ungari'a nu-lu póte primi; pentru ca datorintia comisiunii au fostu, sa faca unu astfelu de proiectu, carele aducendu-se la indeplinire sa ne garanteze, ca nu are nici o natiune în tíera mai multe drepturi, cá cealalte. Comisiunea in sa — dice vorbitoriulu — nu au coresponsu problemei.

El. Macellariu observa, ca Transilvani'a asiă e de autonoma, incáru deca aru aflá cas'a de bine, aceea s'aru putea consultá despre afacerea din cestiune în diet'a sea propria. Fia-care natiune e unu factoru egalú îndreptáitu alu statului. Proiectulu majoritatiei nimicesce dezvoltarea limbiloru nemagiare, pentru aceea nu-lu póte partiú. În privinti'a Daco-Romaniei dice vorbitoriulu, ca românii nu voru aduce la indeplinire nici odata asiă ce-va, in sa deca aru vrea românii sa realizeze ide'a acést'a, atunci nu i-arú puté impedecá ungurii. În fine spriginesce proiectulu minoritatiei.

Th. Drotloff vorbesce pentru propunerea lui Rannicher.

I. Missiciu cere, sa se rămâne desbaterea asupra proiectulu acestora de lege pre diet'a viitoare, iera deca nu s'aru întemplá acést'a, nu va putea primi proiectulu majoritatiei, de s'aru primi in sa proiectulu minoritatiei, va vorbi la desbaterea lui speciale.

Mat. Papp e pentru propunerea lui Bohatielu.

Ales. Mocioni 'si motivéza inca odata in scurtu propunerea sea.

Deák renuntia dela cuventu și propune incheierea desbaterei.

Ministrulu de cultu bar. Eötvös se declara pentru proiectulu lui Deák.

La votare se respinge unanimu proiectulu comisiunii centrale.

Pentru proiectulu minoritatiei se face votare nominala. Pentru proiectu sunt 24 (toti românii și serbi) contra sunt 267 voturi; absentii au fostu 113 deputati.

Proiectulu lui Deák se primesce de intrég'a casa, afara de cei 24, de basa pentru desbaterea speciale.

Siedinti'a (casei de josu) din 29 Novembre. După autenticarea protocolulu se presentéza mai multe proiecte de lege, între care ministrulu presedinte cont. Andrássy presentéza unu proiectu privitoriu la modificatiunile făcute la legea de înarmare din partea senatulu imperialu din Viena, relationandu, ca pentru acést'a sa aléga cas'a o comisiune, în carea sa fie și 4 membri croati. — Mai urméza unele raporturi.

Dupa acestea Aless. Mocioni declara în numele seu și în numele celor 23 consoti de o parere cu elu, ca, — deorece proiectulu de lege alu nationalitatiloru, care saru primitu de basa pentru desbaterea speciale, sta în contradicere directa cu convingerea loru cea mai intima și deorece nu au nici o sperare, de a reesi cu vre unu amendamentu, prin care saru modificá principulu fundamentale din proiectu — ei cá deputati ai nationalitatiloru fatia cu mândararii lorú nu potú luá asupra-si responsabilitatea, de a fi conlucratu la crearea legi acestei'a.

Mileticiu se exprime, ca nu va putea „practica nime tacticá“, de a difea, ca au fostu unulu séu doi, cari aru fi facutu sgomotu. Toti românii și serbi voru parasí cas'a.

Acést'a se si întempla cu fórté putiene esceptiuni.

Ivacicoviciu declara, ca în dieta nu siedu nationalitati, ci deputati ai tíerea. Elu 'si țiene de datorintia, a participá la consultári Cine nu va sa participe, — dice elu — sa-si depuna mandatulu.

Deák difea, ca despre neparticiparea aceea sa nu se amintésca în protocolu nimic'a, ci numai în diuário.

La desbaterea speciala se primesce proiectulu lui Deák cu putiene modificatiuni neesentiale pána la § 30.

Cuventarea deputatulu Dr. Ios. Hodosiu,

în siedinti'a de joi 26 novembre în diet'a ung. la desbaterea causei de nationalitate.

On. camera! La 1866 camera alése o comisiune de 40 de membri cu scopu sa prepare și astérna camerei unu proiectu de lege în cestiunea de nationalitate. Atunci sperámu și credeamu ca asta cestiune mare și importanta ce pre toti asemenea ne intereséza, se va deslegá spre multamirea și îndestularea tuturor'a, tuturoru natiuniloru locuitorie în acést'a tíera.

Mi pare reu ca după cele petrecute pána acum, me vedu insielatu în speranti'a ce nutriamu, iera credintia mi-amu perduto. Cáci ce a facutu comisiunea de 40? — Me iertati, domniloru! sa vi spunu acum partea comica a lucrului; partea dramatica se petrece aici în casa; iera partea tragica va urmá după ce D Vóstra veti votá proiectulu de lege propusu de comisiunea centrale.

Ce a facutu acea comisiune? fiindu ca lucrulu erá fórté urgentu, a alesu o subcomisiune sa pregátésca proiectulu în cestiune. Acést'a subcomisiune, a lucratu din ce în ce totu mai incetu, pána în urma abia în luna lui iunie séu iuliu a. tr. substernú camerei unu proiectu de lege în cestiune. Camera, naturalmente, lu transpune proiectulu la comisiunea de 40; acést'a pentru ca lucrulu inca nu perduse din urgentia sea, abia în dilele ultime ale lunei octomvire se aduná a luá în discutiune proiectulu subcomisiunii.

Dar ce se întemplá aici? Proiectulu subcomisiunii se delatura și se ie în discutiune alu proiectu elaboratu de doi membri ai comisiunii; acestu proiectu se discute, se reforma se emenda, și în urma se substerne camerei cá votu alu maioritatiei din comisiune, substernendu totodata și unu votu alu minoritatiei, care, precum se scie, este proiectulu de lege elaboratu de românii și serbi din acést'a camera.

Camera trimise la sectiuni atátu votulu maioritatiei cáru și alu minoritatiei. Ce s'a facutu aici? D-Vóstra sciti: s'a primitu, séu nu, s'a discusut, séu nu — votulu maioritatiei. Si acum? Acum avem nainte unu proiectu, care nu e nici alu subcomisiunii, nici alu minoritatiei din comisiune; ci cum se dice e unu proiectu esitu din sectiunea a síseea, si renoitu, reformatu, prefacutu, îndreptatu, sucitu, de comisiunea centrale, apoi substernulu camerei de 8, 9 dile.

Dupa acestea, ve întrebú: ce proiectu este acést'a? de unde, din a cui iniciativa se nasce? deca cu atát'a usorintia se poté face unu proiectu de lege în cestiunea nationale, apoi nu pricepu, ce lipsa erá a emite o comisiune de 40 membri înainte mai cu trei ani de dile, și de ce a perde atát'a timpu? A lamuri, a se lamuri ideele, veti response. Tristu response, după tristulu resultatu ce-lu vedemu. Dars pre cátu timpu a lucratu numit'a comisiune de 40, n'ati auditu opiniunea publica? celu putienú opiniunea publica a româniloru și a serbiloru? Deputatii románi facusera de timpuriu unu proiectu de lege în caus'a nationale, care lu cunoște acum tóta lumea; deputatii serbi de asemenea a facutu astfelu de proiectu; apoi, deputatii románi și serbi au facutu impreuna, séu mai bine dicendu si-a unificatu proiectele lorú, v'a datu unu singuru proiectu în asta cestiune vitale; și D-Vóstra sciti, ca din tóte pártile s'a manifestatu opiniunea romána și serba pentru acestu proiectu, care vi este cunoscutu acum mai bine de doi ani, și care de românii și serbi din asta tíera s'a primitu cu multa aderintia și placere.

Astadi totusi vedemu unu proiectu, ce nu scimu de unde vine, și care n'a luatú în considerare acea opiniune publica espresa cu atát'a vigóre, dar care în tóta liter'a și pre tóta pagin'a arata acea politica sghircita, ce io, după atáte promisiuni, neci-odata na-sin fi ascurtat'o de la deputatii natiunii magiare, ori ca acele promisiuni n'a fostu sincere. O! atunci totusi rămâne adevéru ca „potentes potenter agunt,“ și D Vóstra cari aveti acum puterea a mána, într'adeveru ca potericu lu-

crati. De ce ceriul, vi-o potescu, sa nu suferiti neci-odata pagub'a acestei poteri.

Acum dd. mei, trecu la obiectu. la proiectulu de lege, ce este la ordinea dilei. Ca tot-deun'a, si acum voi vorbi strinsu la lucru. Nu voi urma neci partea filosofica si de dreptu naturale, neci partea istorica si legale a cestiunei. Cea d'antaiu vi-a aretat'o deputatulu si amiculu meu Alesandru Mocioni, cea de a dou'a vi-a demonstrat'o deputatulu si de asemenea amiculu meu Dobzansky. Dar neci me voi naltia la acea eulme de civilizatiune, de unde a vorbitu d. b. Eötvös, sfortliendu-se a areta ca civilizatiunea in Ungari'a e conditionata de limb'a magiara; ci lasandu pre acest'a in ide'a sea de civilizatiune, voi vorbi incatu voi poté la partea practica a cestiunei. Nainte de tote, acum chiar la inceputu, si dechiaru, ca proiectulu de lege alu comisiunei centrali nu-lu potu accepta neci macaru in principiu. Nu-lu potu accepta pentru ca nu pource din neci-unu principiu, si nu staveresce vre-unu principiu.

Dupa mine, domniloru, integritatea teritoriale a tierii si unitatea politica ne este acelu principiu, din care ar trebui s' pucedemu la deslegarea cestiunei de limba si nationalitate. Limb'a si nationalitatea, diversitatea de limbe si nationalitati, nu periclitaza acelu principiu. Integritatea teritoriala a tierii si unitatea politica nu se manifesta in unitatea de limba si nici in asié-nomit'a unitate de unitate politica, ce la noi, unde suntu atate natiuni: româna, serba, magiara, nu poté avé neci unu intielesu: cea se manifesta intr'unu domnitoriu, unu singuru guvernamentu, legislatiune, armata. Iéca expresiunile reali ale unitatei de stat; radiemulu si garanti'a acestor'a este libertatea si egalitatea natiunilor alatu in privint'a politica catu si in cea nationala seu a limbei. Ve intreb'u deca in proiectulu de lege alu deputatiloru români si serbi, este numai o expresiune macar, ce ar fi indreptata contra integritatei teritoriale a tierii seu contra unitatei politice a statului? Ve intreb'u, deca poteti D-Vöstra dedu acést'a si macar din spiretulu acelu proiectu? Nu!

Unitatea politica a statului nu este, nu poté fi conditionata de unitatea de limba, si cu atâ'a me putinu nu de puseiunea privilegiata a unei natiuni a supr'a celor'a lalte; din contra, asta puseiune privilegiata poté se periclitu unitatea teritoriale si politica. Vedeti, proiectulu de lege alu comisiunei centrali tocm'a astfelu de puseiune privilegiata vre sa infintieze pentru limb'a si natiunea magiara, vrendu a o decretu de unic'a politica, ca ce este si mai absurdu: vrendu a legitera, ca tote natiunile: româna, serba si cele lalte tote facu natiunea politica magiara, un'a si nedespartita. Lucru neaudit si nepreceptu de minte si preceperea omenesca. Chiar pentru aceea, proiectulu de lege alu comisiunei centrali, neci nu-lu potu numi de „proiectu de lege pentru egal'a indreptare a natiunilor“, precum vreti D-Vöstra a-i dá nume; ci mai vertosu si mai potrivitu l'asiu numi „proiectu de lege despre limb'a si natiunea magiara.“ Inse, a face astfelu de lege, nu erá de lipsa. Acolo suntu legile de la anii 1836, 1840, 1844 si 1848. Suntu pline áeste de disociatiuni privilegiate pentru limb'a si natiunea magiara, si de desnacionalizare seu magiarizare a celoru lalte natiuni. Deca nu cumva, D-Vöstra vreti a sanctiona aceste legi chiar prin proiectulu de lege, ce este la discussiune. Atunci inse legislatiunea vine in contradicere cu sine insasi. Cáci in adres'a de la 1866 iéca ce se dice „simtiulu de nationalitate, ce se desvolta din di in di, merita atentiune, si cel'a nu se mai poté mesura cu mesur'a timpiloru trecuti si a legiloru vechi.“ — Acum ce este acestu proiectu alu comisiunei centrali, de catu mesur'a timpiloru trecuti si a legiloru vechi, ce vatemala natiunile chiar in desvoltarea simtiului loru nationalu!

Mai incolo totu in acea adresa se dice, ca: „noi (adeca camer'a) cu voia sincera suntemu gat'a a garantiá prin lege totu ce ceru interesele loru (a natiunilor) si interesulu comunu alu patriei.“ Asié credu ca ace'a ce este interesulu loru, interesulu natiunilor, numai ele potu sa spuna mai bine, numai ele suntu competente aci. Si pentru aceea sum de parere, ca mai bine se urma aci ce s'a urmatu in cestiunea cu proiectulu de lege despre educatiunea poporului: a conchiamá o ancheta de tote natiunile, seu a le conchiamá in adunari nationali si a li asculta parerile, dorintiele si sentimintele. Pentru ca, precumu ministrulu de culte si instruc-

tiune publica dlu b. Eötvös — care mi pare reu ca nu e aci — in siedintia de la 24 iuniu a. c. respondiendu dlui deputatu Alesandru Csanádi in cestiune religionaria, a disu cceasta: „negu ca ar avé dreptu, si nu credu (a chiamarea legislatiunei ar fi, a decide in aceste (religiunarie) cestiuni fara a luá in considerare sentimintele, parerile si dorintiele fie-carei beserice, pentru ca in trebi religiunarie poté simpl'a maiortate a decide cestiunea, dar nu a o deslegá; in cestiuni inse, deslegarea e de doritu“; chiar asié dicu si io acum in cestiunea de limba si nationalitate; simpl'a maiortate o poté decide, dar nu a o deslegá, si nu o poté deslegá mai alesu cum este compusa astadi acésta camera, care e in maiortate magiara, si nu-i vine la socotela a luá in considerare parerile dorintiele si sentimintele natiuniloru in cea mai mare cestiune, in cestiunea de limba si de nationalitate, care asemenea religiunei, ma si mai multu este conditione vietiei unui poporu.

Aci se mi fie iertatu a spune dlui ministru de culte, ca frecarile religiunarie nu atunci au inceputu a inceta, cându s'a prochiama principulu de egalitate pentru tote bisericile, ci atunci cându ácstea s'a vedutu ascurate in esistintia loru; asié si frecarile nationali, nu atunci voru incepe a inceta, cându se va prochiama principulu de egalitate pentru natiuni, ci atunci cându ácstea se voru vedé ascurate in esistintia loru nationala. Totu in adres'a ce pomenii se dice: „noi (camer'a) in crearea legiloru referitorie la interesele diferiteloru nationalitati inca vomu urma principulu dreptatiei si fratietatei.“

Sa incercu domniloru a demostri ca in proiectulu de lege alu comisiunei centrali nu s'a urmatu neci principulu dreptatiei nici alu fratietatei? Este dreptate si fratietate acolo, unde libertatea si egalitatea individuala, libertatea si egalitatea nationala, libertatea si egalitatea asociatiuniloru nu s'a luat in neci o consideratiune?

Se dice, ca legea nu face deosebire intre cetatienu si cetatienu si ca legile timpiloru trecuti usulu drepturiloru politice nu l'a conditionatu de la calitatea unei seu altei nationalitati, ci, dupa conceptulu de atunci, numai si numai de diplome nobilitari.

Potu sa vi concedu acést'a, inse concedeti-mi si D-V. ca facia de acésta asertiune sa vi spunu ca proiectulu de lege alu comisiunei centrali este acél'a, care face deosebire intre cetatienu si cetatienu; pentru ca pe cetatienu, cari nu suntu de limba magiara, li s'ilese a invetiá acésta limba, altmintre nu potu fi dirigatori in statu. Asiá dara in loculu diplomei nobilitarie din tempii trecuti, acum se creéza alta diploma, diplom'a limbei magiare.

Dlu ministru de culte a disu, ca deca amu aronda districtele dupa nationalitati, si s'ar decretá acolo o singura limba domnitoria, atunci individii celoru lalte nationalitati, cari poté ar fi acolo, s'ar afla vatemati; si o astfelu de arondare ar fi unu privilegiu, iera acum au trecut tempii privilegiloru, dar atunci, pentru ce creati privilegiu pentru limb'a si natiunea magiara? si cându D-V. veniti a decretá acést'a limba si natiune de unica domnitoria in tíera, atunci cele-lalte natiuni sa nu se simta vatemate? si cându impuneti individiloru limb'a magiara pentru ca altmintre nu potu servi neci statului, atunci vine dlu ministru de culte si dice ca nu vrea privilegiu pentru comitate? Privilegiulu este privilegiu ori-unde, stergeti-lu dar si nu creati privilegie noue. Nu restringeti libera intrebuintiare a limbeloru; nu creati lege, care face deosebire intre cetatienu si cetatienu; ca ori-ce lege de asemenea natura, vatemala libertatea si egalitatea individuale; si astfelu de lege tiene a fi proiectulu comisiunei centrali.

Dar acestu proiectu de lege vatemala si libertatea si egalitatea nationala; pentru ca creéza o natiune oficiala seu politica, seu nu sciu cum mai numiti natiunea magiara, iera celelalte nu le ie in neci-o consideratiune cá si cum ele neci n'ar mai esiste neci dupa istoria, neci dupa lege, neci de dreptu, neci de fapta, macar ca esistintia loru din neci unu punctu de vedere nu se poté trage la indo-éla. Deputatulu A. Dobzansky vi-a aretat' ieri pana la evidintia legile si istoria esistintiei natiuniloru din acésta tíera; iera in fapta, cautati impregiurulu D-V. si le veti vedé.

Ungari'a in privirea de limba si nationalitate n'a fostu neci odata statu specificu magiaru. In-susi Stefanu, primulu rege alu Ungariei, a recuno-

scutu, ca in statulu ce domnia, suntu mai multe natiuni, precumu suntu si astadi. Elu insusi a disu sa nu domnesca o natiune a supr'a celei lalte. Nec graecus super latinum, nec latinus super graecum dominet. Prin urmare, si dupa esternele legi ale dreptului naturei nu poté fi in dreptu neci-o natiune a impune alteia limb'a sea, cáci abstragendu de la altele, ori-ce fortia nasce respalire si asié credu ca nici unii n'avemu lipsa de acést'a.

Acestu proiectu de lege vatemala si libertatea si egalitatea bisericésca; pentru ca autoritatile bisericesci cu guvernulu au sa corespunda in asié numit'a limba oficiala seu limb'a de statu, care diceti, ca este cea magiara; si mai multu, ca autoritatile bisericesci intre sine au sa corespunda seu in limb'a oficiala, seu in limb'a acelor'a cátra cari se adreséza — adeca in urm'a urmeloru: cea magiara; ordina, apoi ca procesele verbali sa se substerna guvernului in traducere magiara. Deca, domniloru, este biseric'a libera, in statu liberu atunci nu este iertatu a creá legi, cari vatemala dreptulu de autonomia alu bisericéi, fie si numai in respectulu intrebuintiarei limbei nationali. Totu asiá vatemala acelu proiectu si libertatea si egalitatea asociatiuniloru, ordinandu pentru aceste totu aceea, ce ordina pentru autoritatile bisericesci.

In urm'a acestor'a indrasnescu a afirmá, ca pre catu timplu proiectulu de lege alu comisiunei restringe liberulu usu alu limbeloru, pre catu timplu nu considera si nu respecta libertatea si egalitatea nici individuale nici nationala nici bisericésca, ma nici libertatea si egalitatea asociatiuniloru, pre atatu timplu acél'a nu poté sa aiba potere de vietia de o parte, de alta parte in votu acél'a s'ar impune natiuniloru, care este lu voru considera de o lovitura fatala, care cá nedrépta si nemorale odata totu va trebui sa incete. (Pre-siedintiele chiamá la ordine, sa nu intrebuintieze expresiuni vatematorie.)

N'amu vatematu pre nimene. Espressioni vatematorie n'amu intrebuintiatu; chiamarea la ordine aci nu poté avé locu (strigari: sa continue, sa continue, sa audim). Dloru, me grabescu a fiu. Voi sa facu o paralela intre proiectulu de lege alu comisiunei centrali si intre acél'a alu deputatiloru români si serbi.

Acést'a e proiectulu de lege alu libertatii, fratietatii in cestiunea limbei si nationalitatei, cel'a este impunerea fortia a limbei si a nationalitatei magiare celor'a lalte natiuni din tíera. Acést'a recunósce natiuni egale intre marginile teritoriale si unitatea politica a statului, cel'a nu recunósce in acésta tíera natiune si limb'a decatu magiara si iera-si magiara. Acést'a recunósce individulu liberu si biseric'a libera in statu liberu, cel'a néga individulu si bisericéi celu mai naturalu si mai neprescriptibilu dreptu alu limbei. Acést'a chiama la unire pre tote natiunile tierii, cel'a respinge de la natiunea magiara pre tote celelalte natiuni. Cel'a pource din prejudetiu, ca nu este alta de catu prejudetiu acea, ca, deca se voru recunósce prin lege mai multe natiuni in tíera, atunci impartirea tierii este neincongiurabila, contra cáruia, tocm'a cá prejudetiu, indaru te vei luptá cu argumente; ier acést'a proiectulu de lege alu deputatiloru români si serbi, pource din principulu de libertate, si egalitate nationala recunescutu de tota Europ'a, care cu sofisme dá, inse cu argumente valide nici odata nu se poté combate; elu va reformá lumea, elu are sa ne reforme si pre noi.

Putiene mai amu de disu, de si in asta cestiune s'ar poté vorbi forte multe. Desclinitu vreu sa mai insemnu ca dupa proiectulu de lege alu comisiunei centrali, Dv. vreti sa creati poporulu, comunitatile pentru dirigatori, ier nu acestia pentru poporu. Prin acelu proiectu de lege siliti pre bietulu satenu sa inveti si sa scie patru limbe (unde e aceea?) Cautati §. 14, inca si mai multu; dupa acelu proiectu chiar si creditulu publicu lu contitunati de limb'a magiara cá si cum documintele scrise in alta limba n'ar avé nici o valóre, neci unu creditu (unde e aceea?) Cautati §§-i 18 si 20.

Asiá credu ca in cele ce amu disu pana acum, amu respunsu in catu-va dlui ministru de culte, (Ba n'ai respunsu!) Mi pare reu, ca nu m'ai ascultat, cându amu vorbitu despre privilegiulu limbei magiare fatia cu privilegiulu dlui ministru ce lu afirma pentru comitate, si amu disu ca intre privilegiu si privilegiu nu este deosebire.

Dara d-v. domniloru, ne acusat' ca gravitam in afara, ca vremu desbinare, — de cátra cine? de cátra cas'a domnitoria? Asiá credu domniloru

ca acesta acusa ori cui s'aru pute face mai curându decatu românloru (Cui dara?). Cetiti istoria si nu mergeti tare departe in ea, si veti vedé. Desbinare de câtra magiari? Cându a incercatu românulu a se desbiná de unguru? Aretati-mi unu singuru datu in istoria, si-mi voiu plecá capulu, — pâna atunci nici in gluma nu ve credu. Din contra dloru, românulu totu-déun'a a cercatu o legatura mai strinsa cu unguru, dara acest'a pururea l'a respinsu (sgomotu). Vedeti actele dietali in Transilvania, studiatu istoria! Gravitare in afara? In catro? Nu, nu noi vomu fi, cari sa parasimu vre-odata dulcea nóstra patria.

D. Bartalu alalta-ieri finindu-si cuventorea a disu ca: aici trebuie sa traimu, aici trebuie sa murimu! — Asia este. Dara cându voimu a traí impreuna, sa nu creámu legi, cari nu ne asecura ci ne amenintia viét'a nationale, sa nu creámu legi despre cari d-v. puteti dice cu sânt'a scriptura ca: „legi aveti si dupa legile vóstre cauta sa perimu.“ Numai atunci cându nu voru fi astfelu de legi, atunci vomu traí, atunci vomu muri impreuna.

Deci dloru, ve rogu, rogu pré umilitu pre on. casa, sa nu vóte proiectulu de lege alu comisiunei centrali; dara nu votati in tóte nici proiectulu nostru (s'audimu!); ci déca acum trei ani de díle nu s'a pututu lamuri ideile, déca in trei ani s'au făcutu atari proiecte de lege, încátu stau acele cu valm'a, atunci sa spunemu ca inca nu ne-amu luminatu destulu despre cestiune, si sa o lasámu mai bine pre alte tempuri, decâtu sa deslegati asiá precum vreti a o deslegá. Déca totusi vreti sa faceti lege, atunci primiti, de basa la desbaterea speciale proiectulu minoritáti (miscare, sgomotu) adeca proiectulu deputatiloru románi si serbi (sgomotu), dicu sa-lu primiti, cáci si d-v. diceti sa primimu alu comisiunei centrali, si nóue sa nu ne fia iertatu a dice, sa primiti alu nostru? faceti in acést'a tóte amendamentele possibili, sa primiti in sa si modificárele, ce le díse deputatulu Dobrzansky in siediatu a de ieri.

Incheiu si dicu, ca de basa la desbaterea speciale primescu proiectulu de lege alu deputatiloru románi si serbi; iéra prajectulu comisiunei centrali nici in generalu nu-lu primescu (aprobári in stâng'a estrema). Amu disu. „Albin'a.“

Principatele române unite.

(Urmare din nr. 95.)

Sa nu uitámu asemenea ca datori'a nóstra, nefiindu consolidata, ea se atinge pre totu anulu prin anuitáti. Védiendu cátu situatiunea nóstra financiara s'a amelioratu, putemu asemenea fi mai siguri a pute face onóre angagementelorlu luate de guvernulu trecutulu pentru resolvarea cestiunei monastiriloru díse inchinate, fára a avea recursu la unu imprumutu, cáci sperámu, domniloru, ca comunitátiile din Turci'a, ce suntu interesate, nu voru mai pune pedeca de a primí sumele consacrate loru.

Unu lucru din cele mai esentiale, asupr'a cáru'a atragu atentiunea d-vóstra, este instructiunea publica, si mai cu séma scólele primarie, pentru care credu ca sacrificiele ce aduce o tíera nu suntu nici odata prea mari, fiindu ca se platescu in urma cu interese indoite. In privinti'a acést'a s'a infintiatu in tíera unu numeru insemnatu de scóle rurale de modelu, despre care amu constatatu cu placere, ca producú dejá fructele dorite; pentru formarea invetiatoriloru, au inceputu a se deschide scóle normale in districte prin laudabil'a initiatiua a cetátiiloru, din care se vede ca se simte imperiósa necesitate de a grabi si a inlesni desvoltarea luminárei poporului.

Mijlócele ce a-ti datu d-vóstra guvernulu meu, l'a pusu in stare de a repará unu mare numeru de bisericu ce amenintia ruina; cu tóte acestea mai remáne inca multu de făcutu in privinti'a acést'a si este o datoria a tíerei si a guvernulu, de a ingrigi cá monumente sacre, radicate de strabunii nostri, sa se pastreze in tóta splendórea loru, prin care se inaltia si se insuflitiesce simtiementulu moralu alu poporului si i se nobilesce inim'a.

In ceea ce remasesemu mai inapoi de sóciététiile civilisate, suntu mijlócele de circulatiune. In anulu acést'a potu dice ca amu făcutu pasi enormi pentru realizarea celoru dintáiu. Astfelu dara, déca legislatur'a anului acéstui'a n'aru fi facutu decâtu atátu, totu este de ajunsu spre a-si lasá numele nestersu in analele nóstre precum si in inimile romániloru. Intr'o singura legislatura a-ti indiestratu tíer'a cu o linia de cá ferate, care léga amendóue

capitalele tíerei si Romani'a intréga cu Occidentulu si Orientulu. A-ti făcutu inea, prin legea ce a-ti votatu pentru síosele, cá tóte unghiurile tíerei sa se póta pune in relatiune cu cáile ferate.

Putemu dara fi siguri ca cáile ferate nu voru fi o sarcina, care va apesá tesaurulu, ci din contra, dandu unu nou si puternicu aventu desvoltárei nationale, voru prosperá si finantiele statului. Suntu fericitu, Domniloru a fi celu dintáiu, care sa punu sub ochii d-vóstra rezultatele stralucite ale acestoru dóue legi. Terasamentele dela Sucév'a la Iassi, Romanu, dela Galati spre Romanu si dela Bucuresci spre Plaiesci, se lucréza cu mare activitate; pre drumuri de feru, dela Giurgiu la Bucuresci, la prima-véra se va deschide cea dintáiu sectiune; iéra la Augustu viitoriu, speru tóta linia. Síosele nationale se voru dá acum in circulatiune 130 chilometri; poduri mari si mici in mare numeru, 19 poduri de feru, 78 poduri reconstruite; iera cá judetiene s'au esecutatu pre o lungime de 1600 chilometri, din cari 200 chilometri s'au si petruitu. Cu tóte aceste n'amu intrebunintiatu decâtu o parte din dílele prevedinte de lege pentru anulu curentu.

Astfelu, Domniloru; nu se va implini anulu dela premulgarea acestoru dóue legi si Romani'a va realizá mai multe cái de comunicatiune, decâtu s'au făcutu in spatiulu de trei-dieci de ani de cându s'a trasu cea dintáiu síosea. Amu visitatu o mare parte a tíerei si amu constatatu insumi aceste lucrári, si barbati'a, ardórea potu dice, ce tóta populatiunea tíerei pune in realizarea acestoru artere de viét'a sociale. Románi au doveditu cu acésta ocaziune, ca tutelele de osebite naturi, sub cari erau pusi, fura caus'a de remasera pre locu si ca lasati in propri'a loru initiatiua si in tóta independintia, nu remanu mai josu de cele lalte natiuni.

Acum, domni senatori! si domni deputati! ve remane a ve ocopá in sesiunea presenta de a creá mijlócele de circulatiune a capitaluriloru, adeca institutiunile de creditu, fára de cari sciti ca societatea romána va fi totu-déun'a silita a suferi.

Legea inarmárei n'a pututu sa dea rezultate imediate si atátu de satisfacatóre cá legile cáiloru de comunicatiune. Pentru aplicarea ei trebuiescu create elemente constitutive si chiaru mijlóce. Computându in sa pre ardórea tineriloru nostri oficiari, suntu incredintiatu ca vomu putea dá in curendu o deplina satisfaciune si acestoru aspiratiuni nationale.

In departamentulu justitiei, guvernulu meu, consecinte cu promisiunea ce v'amu datu la deschiderea sesiunei in anulu trecutulu, a continuatu cu tóta activitatea putinciósa opulu moralisárei si a radicárei magistraturei spre a o putea pune in positiune de a exercitá o actiune salutarie asupr'a societáti.

Tíer'a a primitu cu deosebita bucuria nóuele curti cu jurati ce i-ati datu, si a privitu in trensele o adeverata descentralisatiune in justitia.

Precum in tóte ramurile, asiá si in ministeriulu justitiei prin reducerea personalulu la strictulu necesariu, s'a făcutu o economía insemnata in cas'a statului.

Si acum se voru supune desbaterei d-vóstre mai multe proiecte de legi in scopu de a ameliorá si a inlesni administrarea justitiei.

In ceea ce privesce politic'a nóstra din afara ea este determinata prin tractatele, cari reguléza si positiunea nóstra cátra inalt'a pórt'a si ne indatóréza a pestrá o neutralitate absoluta, in privinti'a tuturoru puteriloru straine. Guvernulu meu a cautatu a observá cu scrupulositate aceste legaminte, cari suntu cea mai mare garantía pentru tíer'a nóstra, pastrendu in fati'a puteriloru semnatóre tratatulu de Parisu o atitudine cu atátu mai respectósa cu cátu ea ne este inspirata prin sentimentele de recunoscintia. Afara de aceste tractate, chiaru situatiunea nóstra ne impune indatoriri de buna vecinatate cu marile staturi, de cari suntemu incungurati si cu cari avemu interesulu celu mai imperiosu de a trái in bune relatiuni si de a nu le dá nici unu subiectu de inquietudine; cu modulu acést'a putemu fi convinsi ca ele voru vedea cu placere in florirea si prosperarea statului románu, care va exercitá si asupr'a loru o influentia benefacatóre pentru interesele loru materiale.

Déca in sa relatiunile nóstre politice suntu determinate, ne remáne a ne ocopá cu dinadinsulu de cele comerciale si civile, si de aceea guvernulu meu a cautatu cu mai mare staruintia in anulu acést'a

sa intinda si sa le determine prin conventiuni speciale. Astfelu, potu astadi a ve anunciá, ca amu incheiatu cu guvernulu Majestátiiei Sele Imperatorele Austriei si Rege Apostolicu alu Ungariei o conventiune postala la care aderá si guvernulu Majestátiiei Sele Imperatorele Rusiloru si carea va fi supusa la aprobarea d-vóstre.

Guvernulu meu a cautatu asemenea sa incheia conventiuni, cari sa puna capetu jurisdicțiunei consularie. Potu de acum a ve incunoscintia ca guvernulu M. S. Imperatorulu Rusiloru a avutu celu intáiu gratiositatea a consimti de a elaborá cu guvernulu meu unu proiectu de conventiune in respectulu acést'a si speru ca in curendu acestu proiectu va deveni unu acu internatiunалу.

Speru asemenea ca si cele lalte puteri, sigure de sentimentele nóstre de gratitudine, nu voru întârdiá de a ne dá si in acésta privintia o nóua dovéda despre soliciitudinea loru, cu care ne-a deprinsu.

Déca in sa linia de conduita a guvernulu meu a fostu corecta, totusi ea n'a fostu crutiata de banuiele. Dara suntu incredintiatu ca acum, cá totu-déun'a, faptele voru triumfá asupr'a banuieleloru. Astfelu nu póte fi indoieála ca halt'a pórt'a, cându se va incredintia ca, concentrárele granicieriloru si dorobantiloru făcutu mai in tóta vír'a trecuta, ne-a costatu milióne, si ca facurámu acestu sacrificiu numai pentru cá, dupa marginea stánga a Dunareii, sa nu-i vina nici o turburare, ea nu va mai dá cea mai mica atentiune celoru, cari s'aru sili sa o faca a pune la indoieála sinceritatea guvernulu meu si va vedea cu placere sirguintiele ce-si da natiunea romána spre a deveni mai tare decâtu a fostu in trecutulu.

Nu potu sfersi mai bine, domniloru senatori si domniloru deputati, decâtu aducendu-ve aminte ca ori-cátu de mare aru fi prosperitatea de astadi a Romániei, déca zizani'a si pasiunea s'aru incuibá in mijlocu d-vóstra, statulu románu va periclitá, si din contra de ve-ti fi uniti, celu putieu, in ceea ce privesce patri'a si tronulu, atunci vomu putea potoli ori-ce amenintiare s'aru ivi, si ívinge ori-ce greutáti, cáci atunci Dumnedieu va bitacventá lucrárele d-vóstra.

Sesiunea ordinaria a anului 1868—69 este deschisa. Carolu.

N. Gulescu, Anton I. Arion, I. C. Bratianu, P. Donici, D. Gusti, C. Heraclide. „Tíer'a“

18—1 Concursu.

Pentru ocuparea statiunei de invetiatoriu la Vam'a-Buzeului cu salariu de 160 fl. v. a. si curtiru naturalu, se deschide concursu. Doritorii de a ocupá acésta statiune, voru adresá concursele loru la subscrisulu pâna la 6 Decembre a. c. cu documentele: ca suntu de religiunea gr. or., ca au absolvatu cursulu pedagogicu, ori clericalu, in institutulu archidiecepsanu séu celu putienu 4 clase gimnasiali, si ca cunóscé limb'a magiara, fiindu ca are sa suplinesca si pre notariatulu comunei.

Brasiovu in 22 Novembre 1868.

Inspectoratulu districtualu scolaru gr. gr. alu Hidvegului.

Ioann Petricu, Protopopu.

29—1 Publicatiune.

Dreptulu de crismaritu in Saliste pre tempulu din 1 Ianuaru 1869 pâna in 31 Decembre 1871 se va esarendá prin licitatiune publica Dumineca in 13 Decembre 1868 la 11 óre inainte de amédi in cancelaria oficiulu comunalu Saliste.

Conditiiunile de licitatiune se voru ceti inainte de inceperea licitatiunei si se potu si pâna atunci vedea la Inspectoratulu Salistei in Sabiu si la subsemnatulu oficiu comunale in órele de cancelaria.

Oferte inchise (sigilate) nu se primescu.

Saliste, in 30 Novembre 1868.

Oficiulu comunale.

19—1 Anunciu.

Subscrisulu i-si ia onórea de a face onor. publicu cunoscutu, cumca si-a deschisu din 1 Decembre a. c. cancelaria de advocatura in Sabiu, pre „Vizu“ Nr. 198, la pórt'a de feru, unde s'a aflatu inainte cancelaria Dr. Rott, — rogandu-se totu deodata de increderea onor. publicu.

Sabiu, in 4 Decembre 1868.

Ioanne A. Preda, advocatu.